

Joan Vinyoli, vint anys després

Avui comencen a Girona actes commemoratius de la mort d'un dels poetes més autèntics de la literatura catalana

EVA VÀZQUEZ / Girona

● Aquest any el poeta i traductor Joan Vinyoli (Barcelona, 1914-1984) hauria celebrat el norantè aniversari, però, en lloc d'això, els seus lectors commemoren

el vintè de la seva mort. La Fundació Casa de Cultura de Girona ha organitzat per aquest doble motiu un recital poètic d'homenatge a l'autor de *Passeig d'aniversari*, traductor de Rilke i Nietzsche,

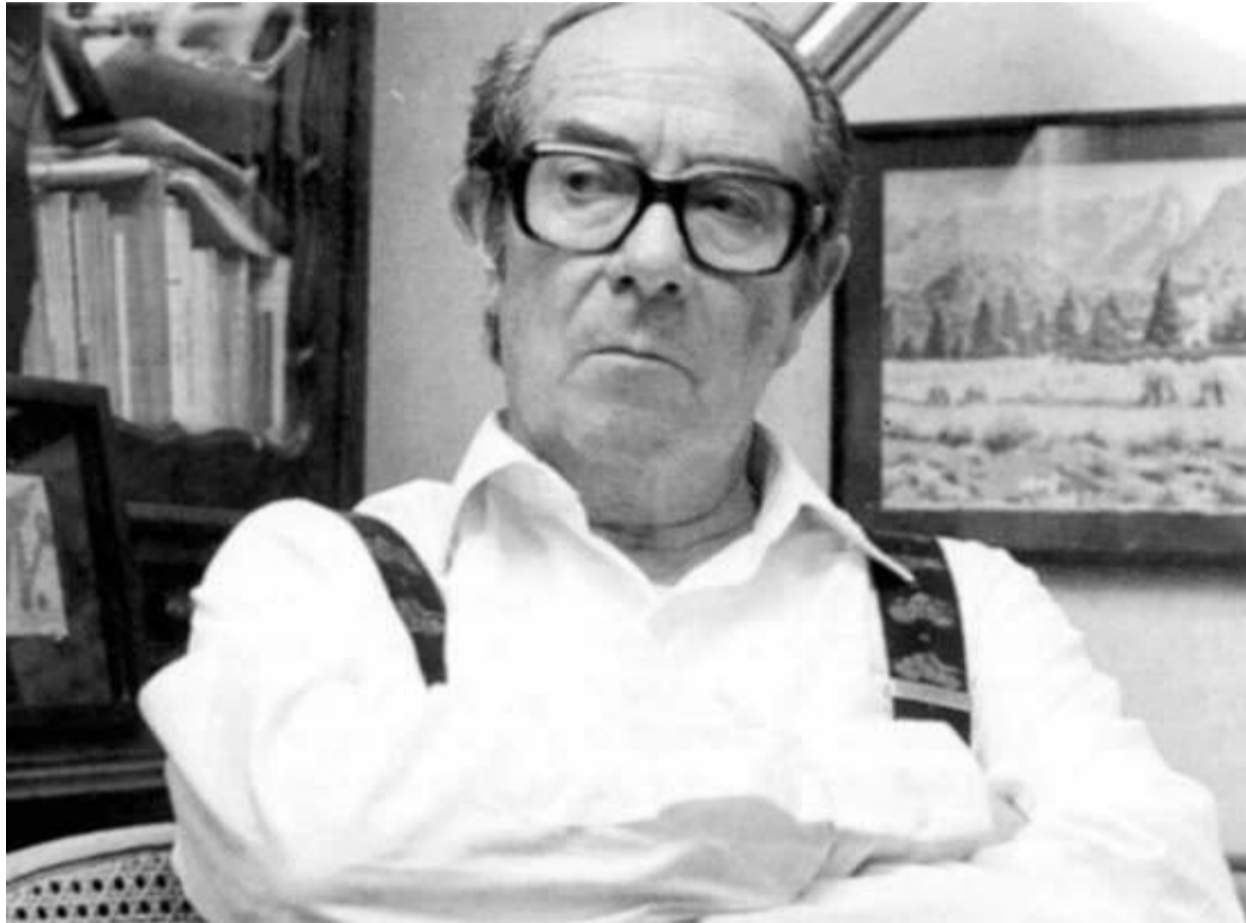
i profundament arrelat al paisatge de Santa Coloma de Farners, on passava les vacances des de la infantesa. Nou poetes i narradors gironins el recordaran avui llegint els seus poemes en un acte

que tindrà lloc a l'aula magna de la Casa de Cultura a les 7 de la tarda. Ja s'està preparant el simposi Joan Vinyoli, que se celebrarà el novembre vinent.

No tots són poetes, però sí que tenen en comú haver llegit la poesia de Joan Vinyoli i declarar-se'n admiradors. Narcís-Jordi Aragó, Joan Josep Camacho Grau, Roger Costa-Pau, Xavier Cortadellas, Ricard Creus, Rafael Cruz, Lluís Lucero, Miquel Pairoli i Jaume Reixach seran avui a la Casa de Cultura de Girona per retre homenatge a aquell poeta autodidacte, devot de Riba, Rilke i Hölderlin, que no va rebre el reconeixement de la crítica i els lectors sinó després de molts anys de marginació. La Casa de Cultura de Girona ha volgut aprofitar la coincidència del norantè aniversari del naixement i el vintè de la mort de Vinyoli per avançar-se a l'efemèride oficial amb un homenatge dins els actes de Sant Jordi. No és casualitat que es faci a Girona.

Quan tenia 4 anys a Joan Vinyoli se li va morir el pare i la família es va trobar de sobte en una situació de greu precarietat. Josep Fornés, amic del pare difunt i copropietari de l'editorial Labor de Barcelona, va suggerir a la vídua, Emília Pladevall, el trasllat a Santa Coloma per arrencar-s'hi almenys els estius. Fornés, que també col·locaria el futur poeta a la seva editorial, va arranjar-los el 1922 el lloguer del primer pis de Can Cuera, on residiria els estius.

A Santa Coloma, tan

Enguany se celebra el vintè aniversari de la mort, i el 90è del naixement, del poeta Joan Vinyoli. / EL PUNT

evocada en la seva obra, seria també on escriuria els primers poemes de deïficació de l'estiu i nostàlgia del passat, sempre obsedit pel temps i la memòria, guiant-se per les lectures de l'estimat Rilke, de qui va aprendre, molt després d'haver-la llegit per primer cop, el sentit de la sentència que «la poesia no és cosa de sentiments, sinó d'experiència», o del *Werther* de Goethe i, finalment,

també de Carles Riba, la influència més notable dels seus primers llibres: *Primer desenllaç* (1937) o *Les hores retrobades* (1951), amb què obtindria el premi Óssa Menor, un dels pocs reconeixements que se li farien en vida. Però és a partir de *Realitats*, publicat el 1963 després de set anys de marginació literària i desànim moral i d'una profunda crisi religiosa agreujada pels

problemes de salut, que la seva poesia emprèn el vol veritable, confirmat després d'un altre llarg parèntesi, el 1970, amb *Tot és ara i res*, que finalment li reportaria l'atenció de crítica i lectors. Els poemaris es van succeir aleshores sense interrupcions: *Encara les paraules* (1973), *Ara que és tard* (1975) o *Vent d'aram* (1976), i les traduccions al castellà, assumides pel seu amic José Agustín

Goytisolo. Ni la greu malaltia que va anant-li minant les forces des de 1977 i que va acabar prostrant-lo llargues temporades al llit no va impedir que continués escrivint i lliurant alguns dels seus millors poemaris, *A hores petites* (1981) o *Els cants d'Abelone* (1982), però sobretot els dos darrers, *Domini màgic* i *Passeig d'aniversari*, tots dos de 1984, l'any de la seva mort.

Santa Coloma de Farners li dedicarà un simposi internacional

X.C.

● Joan Vinyoli va estiuajar molts anys a Santa Coloma de Farners en la seva adolescència i joventut, entre els anys 1922 i 1935. De fet, el paisatge de la població selvatana el va marcar força i està present en la seva obra poètica. Des de Santa Coloma també han sorgit diverses iniciatives per recordar i homenatjar Vinyoli, com ara l'Itinerari Poètic Joan Vinyoli pel parc de Sant Salvador.

Aquest any, amb motiu del norantè aniversari del naixement i el vintè de la mort del poeta, s'està preparant a Santa Coloma el I Simposi Internacional Joan Vinyoli, que hi tindrà lloc els dies 15, 16 i 17 d'octubre, organitzat per una comissió local i la regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Santa Coloma. En el simposi participaran destacats especialistes en l'obra de Vinyoli com ara Sam Abrams i Xavier Macià, que ha compilat l'obra completa de Vinyoli i ha creat, juntament amb Pep Solà, la plana web <http://joanvinyoli.udl.es>. En el simposi, també hi haurà recitals de Toti Soler i Rafael Subirachs i un festival de poetes catalans que llegiran els poemes de Vinyoli.

opinió | MIQUEL PAIROLÍ

Lliurament al cant

● A la fi, la poesia és un joc íntim de complicitats i desavinences entre autor i lector, un joc renovat i matisat a cada poema. Però més enllà d'això, hi ha, quan una obra és closa, el perfil de la trajectòria del poeta, d'una exploració a través del llenguatge i de la poesia. Alguns camins acaben sent tortuosos, com senders de bosc; d'altres, rectilinis, com els que s'obren pas en les planures. En el cas de l'obra de Vinyoli és un camí llarg, amb diverses bifurcacions, dues de les quals predom-

minen sobre les altres. Vinyoli és de la mateixa generació que Espriu i Rosselló-Pòrcel, la generació de la República. El seu primer llibre és de 1937. Es publica un any abans que la *Imitació del foc*, de Rosselló-Pòrcel. És, però, després de la guerra que Vinyoli s'endinsa per la primera de les exploracions cabdals de la seva obra: la recerca d'una explicació al misteri de l'existència, la recerca de l'Inefable. Vinyoli, que havia estat un cristià fervorós i que havia tingut una crisi religiosa, con-

tinuava, a través d'un llenguatge postsimbolista, buscant una resposta metafísica i moral que, en el fons, també tenia caràcter religiós. Però el títol d'un llibre de 1956, *El callat*, és explícit respecte del fracàs que experimenta el poeta en aquesta indagació, del límit amb què topa, del silenci que troba.

El 1970, amb *Tot és ara i res*, Vinyoli inicia l'altra de les línies principals de la seva obra, la que el convertirà en un poeta més llegit i reconegut. En no haver trobat un sentit transcendent a

l'existència, parla de l'ençà, no pas de l'enllà. Amb un llenguatge més despulat, més quotidià, que ja havia assajat a *Realitats* (1963), parla del pas del temps i de l'envelliment, del poder del record, del plaer i de la bellesa reconstruïts per la memòria, de la perspectiva de l'extinció. Vinyoli s'interina pels dominis de la poesia de l'experiència amb el bagatge d'un poeta postsimbolista i aquesta combinació atorga a la seva obra una qualitat i una veu peculiars, que són admirades per les generacions més joves, que

el converteixen en un dels seus poetes preferits.

De l'any 1970 fins a la seva mort 14 anys més tard, el 1984, Vinyoli respon a aquest interès escrivint i publicant a un ritme molt superior als anys anteriors al 1970. Ara, és aquesta part de la seva poesia la més valorada, potser per raons de proximitat temporal i també d'accessibilitat, però s'ha de contemplar tot el llarg viatge de Vinyoli, de 1937 a 1984, per copsar l'ambició d'aquesta obra, l'honest lliurament al cant que conté.